

datum 27 mei 2024
uw brief/kenmerk
zaaknummer 378903
behandeld door Louise van der Veer
betreft Schriftelijke vraag 2024-07 van D66 PFAS in de gemeente Nieuwkoop
bijlage(n)

Geachte leden van de raad,

Op 2 mei 2024 zijn schriftelijke vragen van de fractie van D66 met betrekking tot PFAS in de gemeente Nieuwkoop binnengekomen. Met dit schrijven tracht het college, daar waar mogelijk, de vragen van de fractie te beantwoorden. Hierbij is zij zich ervan bewust dat de antwoorden niet altijd de gewenste antwoorden zullen zijn en zeker niet in alle gevallen de ongerustheid van raadsleden en inwoners zullen wegnemen. Daarvoor is nog te veel onduidelijk en in onderzoek; niet alleen bij de gemeente, maar ook bij de rijksoverheid en de verschillende inspecties, uitvoeringsorganisaties en andere instanties die zich met milieu, volksgezondheid in het algemeen - en PFAS/PFOA verbindingen in het bijzonder – bezighouden.

Een gemeente heeft de plicht om de medische milieukundige zorg te bevorderen. Dit ligt vast in de Wet Publieke gezondheid artikel 2 lid e. Hiervoor staan een gemeente een aantal gereedschappen ter beschikking. Zo is een gemeente o.a. verplicht een adequaat ingerichte gemeentelijke gezondheidsdienst in te richten. Vanuit verschillende milieuwetgeving heeft de gemeente een aantal mogelijkheden via het verstrekken van vergunningen en handhaven hiervan. Doch de mogelijkheden van een gemeente om een zo wijd verspreid, en relatief onbekend probleem voortvarend aan te pakken zijn beperkt. Een voorbeeld hiervan is het feit dat bij toekomstig gebruik van gronden aangetoond moet worden dat deze gronden geschikt zijn voor het voorgenomen gebruik. Dit kan betekenen dat deze grond één of meerdere ongewenste stoffen kan bevatten, maar dat dit geen belemmering voor het gewenste gebruik hoeft te zijn. Dit alles volgens landelijk gehanteerde normen.

Beantwoording vragen:

Vraag 1 *Is het college bekend met de recent gestarte rechtszaak tegen de Staat wegens vermeende nalatigheid bij het opruimen van PFAS (en de daarbij behorende risico's voor de Volksgezondheid)?*

Antwoord: Het college volgt deze zaak en is bijzonder geïnteresseerd in de uitspraak.

De wettelijke publicaties vindt u op overheid.nl. Abonneer u via www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt.

Gemeente Nieuwkoop	Telefoon:	14 0172 (geen netnummer nodig)
Bezoekadres:	Postadres:	
Klant Contact Centrum, Teylersplein 1	Postbus 1	info@nieuwkoop.nl
2441 LE Nieuwveen	2460 AA Ter Aar	www.nieuwkoop.nl

Volg de gemeente op Facebook: <https://facebook.com/GemeenteNieuwkoop> of twitter: <https://twitter.com/gemnieuwkoop>

Zij verwacht dat deze uitspraak onder andere gevolgen zal hebben voor de snelheid waarmee instrumentarium wordt ontwikkeld waarmee dit soort zaken effectief kan worden opgepakt.

Vraag 2: *Is het college van mening dat de gemeente Nieuwkoop een zorgplicht heeft richting haar inwoners op het gebied van PFAS-vervuiling (en andere vervuiling) opsporen en (waar mogelijk) aanpakken? Dit gezien het gezondheidsrisico die PFAS-vervuiling met zich meebrengt, bijvoorbeeld nier- en leverschade, kanker, een verhoogd cholesterol en een verstoorde hormoonbalans.*

Antwoord: Bij de beantwoording van deze vraag moet onderscheid gemaakt worden tussen een wettelijke zorgplicht en een morele zorgplicht. De gemeente Nieuwkoop voldoet aan haar wettelijke verplichtingen op dit gebied. Om verder te kunnen gaan dan de wettelijke zorgplicht ontbreekt het de gemeente Nieuwkoop mogelijkheden (duidelijkheid, juridische mogelijkheden, beschikbare capaciteit en voldoende financiële middelen).

Vraag 3: *Wat doet de gemeente Nieuwkoop nu al, en wat kan de gemeente Nieuwkoop nog meer doen om haar inwoners tegen PFAS te beschermen?*

Antwoord: PFAS / PFOA verbindingen zijn zo wijd verspreid dat zij bij onderzoek bijna overal worden aangetroffen zonder dat de bron bekend is. Daar komt bij dat deze verbindingen (bijna) niet af te breken zijn en voor zeer lange tijd in het milieu aanwezig zullen zijn. Deze kennis, gecombineerd met de beperkte middelen en het beperkte instrumentarium dat de gemeente hiertoe ter beschikking staat, leiden tot de conclusie dat de gemeente nu niet, en in de voorzienbare toekomst niet, in staat is haar inwoners tegen PFAS te beschermen.

De meest effectieve mogelijkheid op dit moment bestaat uit voorlichting. Deze voorlichting is momenteel landelijke belegd bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Vraag 4: *Voormalige vuilstorten zijn een belangrijke bron van PFAS-vervuiling. Bij reguliere bodemonderzoeken wordt er niet (altijd) getoetst op PFAS-sen. Heeft de gemeente Nieuwkoop bij de aanleg van de Zuidhoek, zoals bekend op een voormalige vuilstort, wél onderzoek gedaan naar mogelijke PFAS (waaronder, maar niet beperkt tot, PFOA en PFOS) verontreiniging? Zo ja, wat is daaruit gebleken? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen?*

Antwoord: Bij de ontwikkeling en aanleg van de Zuidhoek is toentertijd onderzocht of de grond / locatie geschikt was voor het beoogde gebruik. Dit soort onderzoeken omvatte toen nog geen PFAS / PFOA elementen. Onderzoeken van waar o.a. gekeken wordt naar PFAS / PFOA worden effectief pas vanaf 2019 uitgevoerd.

Het bodemonderzoek bij de Zuidhoek was wel aanleiding tot een uitgebreide bodemsanering ter plaatse. Door het aanbrengen van een leeflaagconstructie met schone grond van één meter dikte waarbij rekening is gehouden met specifieke situaties is de leeflaagconstructie geschikt gemaakt voor het beoogde bodemgebruik. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan 'openbaar groen, straten, woningen met of zonder kruipruimtes en kabel-/leidingtracés. Onder deze leeflaag is een weefseldoek/signaallaag toegepast. Contact met het stortlichaam wordt, in combinatie met in een besluit opgenomen regels met betrekking tot graafwerkzaamheden in de bodem, afdoende voorkomen.

Het college ziet dan ook geen aanleiding om hier alsnog een PFA/PFOA onderzoek te laten uitvoeren.

Vraag 5: *Naast de Zuidhoek zijn er mogelijk nog andere voormalige vuilstortlocaties in de gemeente Nieuwkoop waar inmiddels inwoners wonen of recreëren – welke locaties zijn dit*

en wat is er bekend over de (PFAS-sen in de) bodem in dat gebied?

Antwoord: In Nieuwkoop zijn de volgende voormalige stortplaatsen bekend:

Locatie	Plaats	Gebruik	Type stort
Noordenseweg 26-28	Nieuwkoop	wonen	huishoudelijk afval
Nieuwveenseweg	Nieuwkoop	bedrijf/agrarisch	bouw- en sloopafval
Zuideinde Roerdomp	Nieuwkoop	wonen/recreatie	huishoudelijk afval
Hogendijk	Nieuwveen	Recreatie (golf)	Niet gespecificeerd
Oostkanaalweg	Ter Aar	volkstuintjes	Niet gespecificeerd
Langeraarweg 222	Ter Aar	wonen	bouw- en sloopafval
Blokland 40	Vrouwenakker	bedrijfsterrein	bouw- en sloopafval
Lange Meentweg 20	Woerdense Verlaat	wonen	Huishoudelijk afval
vm stortpl Oudendam te Woerdense Verlaat	Woerdense Verlaat	agraris	niet gespecificeerd

Van geen van deze locaties is bodeminformatie met betrekking tot PFAS/PFOA bij de gemeente bekend.

Vraag 6: Naast de Zuidhoek is ook bekend dat de (omgeving van) de Nieuwkoopse plassen vroeger gebruikt werd voor (o.a.) dumpingen van medisch afval uit ziekenhuizen en afval van huishoudens. Valt er iets te zeggen over de mogelijke relatie met dit afval en verontreiniging van het Nieuwkoopse water?

Antwoord: Bij de gemeente Nieuwkoop is niets bekend over mogelijke dumpingen van medisch afval of afval van huishoudens en een eventueel verslechterde waterkwaliteit hierdoor.

Vraag 7: Neemt de gemeente (i.s.m. partners) PFAS ook altijd mee in onderzoeken naar de waterkwaliteit van de plassen? Zo ja, wat valt er over de waterverontreiniging op het gebied van PFAS te zeggen. Zo nee, is het college bereid dit in het vervolg te doen?

Antwoord: In het algemeen mag worden gesteld dat de gemeente geen onderzoek doet naar de waterkwaliteit. Dit ligt voornamelijk bij de provincie en het waterschap. We weten echter dat het zwemwater bij het Meijpark (Zuidhoek) gedurende het zwemseizoen (1 mei tot 1 oktober) met regelmaat o.a. op PFAS wordt gecontroleerd. Dit gebeurt door de organisaties IPO, UvW, Rijkswaterstaat en Bij12 die samenwerken en die, o.a. door middel van de website zwemwater.nl, de waterkwaliteit monitoren. Voor zover bekend hebben deze organisaties nog nooit een waarschuwing doen uitgaan voor Nieuwkoop met betrekking tot het overschrijden van PFAS-normen.

Vraag 8: Is het college bekend met het recente nieuws dat er op meerdere plekken PFAS in hobbykippen eieren gevonden wordt en de NVWA mensen daarom aanraad deze minder te eten en, wanneer zij boven de Europese voedselveiligheidsnormen zitten, (EFSA-normen) afraadt deze nog langer te eten?

Antwoord: Het college is hiermee bekend. Echter, dit lijkt niet van belang voor alle eieren van hobbykippen, maar met name voor eieren van loslopende hobbykippen die een deel van hun voedsel zelf bij 'elkaar scharrelen'.

Daarnaast geldt in algemene zin dat het college iedereen afraadt wat dan ook te eten dat stoffen bevat in concentraties die de Europese voedselveiligheidsnormen overschrijden.

Vraag 9: Een inwoner van Nieuwkoop vindt nu 3x de hoeveelheid PFOS boven de veilige norm in hobbykippeneieren. Kunt u iets aangeven over de hoeveelheid PFOS in het Nieuwkoopse water en de bodem?

Antwoord: Het college is bekend met het hoge gehalte PFAS / PFOA in de eieren van een lokale hobbykippenhouder. Dit is verontrustend. Helaas kan de gemeente niets specifiek aangeven over de hoeveelheid PFAS /PFOA in het Nieuwkoopse water of de Nieuwkoopse grond. Zie beantwoording vorige vragen. Hobbykippenhouders kunnen zelf hun eieren op de aanwezigheid van PFAS laten testen.

Vraag 10: Kunt u iets zeggen over de hoeveelheid Nieuwkoopers met hobbykippen(eieren) en welk risico zij lopen op verhoogde waarden PFAS in hun eieren?

Antwoord: De gemeente kent geen registratie van hobbykippenhouders en als zodanig kan het college geen uitspraken doen over de hoeveelheid hobbykippenhouders die risico's lopen met verhoogde waarden van PFAS / PFOA verbindingen in hun eieren. Ten aanzien van de (medische) risico's die zij lopen bij het eten van eieren met verhoogde waarden verwijzen wij naar het RIVM, die daar momenteel volop onderzoek naar doet.

Vraag 11: Wat valt er te zeggen over de mogelijke herkomst van deze verhoogde waarden PFOS(?), heeft dit een mogelijke relatie met een grote brand bij Schiphol in 2008 waarbij het hypermobile PFOS (een inmiddels verboden middel) in de zeer wijde omtrek via het water is verspreid?

Antwoord: In het algemeen kan worden gesteld dat in veel gevallen de bron van een PFAS / PFOA vervuiling niet is vast te stellen. Bekend is natuurlijk de zeer hoge waarden gevonden rondom het productieterrein van Chemours in Dordrecht. Daar staat tegenover dat PFAS / PFOA verbindingen momenteel eigenlijk in heel Nederland worden aangetroffen. Daar komt bij dat voor een Europees verbod van deze stoffen nog geen concrete datum bekend is.

In een recent onderzoek heeft het Wetterskip Fryslan (waterschap) vliegbasis Leeuwarden geïdentificeerd als de bron van de PFOS/PFAS-vervuiling in de Jelsumer Faert, maar dit onderzoek is (nog) niet te vertalen naar de situatie rondom Schiphol. Een grote brand bij Schiphol in 2008 waarbij PFOS via het water in een zeer wijde omtrek is verspreid is niet bekend bij het college.

Overigens is de toepassing van PFOS bij veel producten – met name consumentenproducten – verboden, maar is er nog geen algeheel PFOS verbod.

Vraag 12: Welke informatie deelt de gemeente momenteel met inwoners over PFAS-varianten en de risico's daarvan? (Bijvoorbeeld met betrekking tot hobbyeieren).

Antwoord: Voor de communicatie rondom PFAS / PFOA verbindingen maakt de gemeente gebruik van GGD Hollands Midden, zoals zij altijd doet ten aanzien van voorlichting met betrekking tot volksgezondheidsvraagstukken. Naast dat mensen hier terecht kunnen met hun vragen bevat de website van de GGD Hollands Midden verwijzingen naar de websites van de GGD Leefomgeving en het RIVM. Hierdoor hebben inwoners altijd rechtstreeks toegang tot de meest actuele informatie op dit gebied. Hier vindt men ook adviezen ten aanzien van het eten van eieren van eigen kippen, net

als op de website van het Voedingscentrum.

Vraag 13: *Welke acties onderneemt de gemeente (of anderen) wanneer een verhoogde waarde PFAS wordt geconstateerd?*

Antwoord: Wanneer een verhoogde waarde van PFAS / PFOA verbindingen wordt geconstateerd – en dit bij de gemeente wordt gemeld - zal de gemeente alle acties ondernemen die volgens wet- en regelgeving noodzakelijk zijn dan wel vanuit een volksgezondheidsoogpunt noodzakelijk zijn. Hierbij moet worden opgemerkt dat het keer-op-keer moeilijk blijkt mensen hun gedrag aan te laten passen en de mogelijkheden in te grijpen (wettelijk en financieel) uiterst beperkt zijn.

Het college gaat er van uit dat de vragen van de D66 hiermee voldoende zijn beantwoord.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Nicolette Caspers
gemeentesecretaris

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester